

Nota
Uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem
Gent – Blekerijstraat



Programma van Maatregelen

Ons kenmerk :	ORTEC2501093b
Auteurs :	Melissa d'Haenens Alexander Doucet Ward Decramer
Datum verslag :	19 september 2025
Projectcode Onroerend Erfgoed :	2025G184
Wettelijk depot :	D/2025/15.001/91

Coverfoto: overzichtsfoto op het terrein Profiel 1 (PR1)

Auteurs & autorisatie:

Melissa d'Haenens

Alexander Doucet (OE/ERK/Archeoloog/2020/00003)

Ward Decramer (OE/ERK/Archeoloog/2019/00023)

Terra Engineering & Consultancy nv (OE/ERK/Archeoloog/2020/00004)

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

Wettelijk depot: D/2025/15.001/91

INHOUDSTAFEL

Deel 3: Programma van maatregelen	4
1 Beschrijvend gedeelte	4
1.1 Administratieve gegevens	4
2 Gemotiveerd advies.....	6
3 Programma van maatregelen	9
Ondertekening.....	10

Deel 3: Programma van maatregelen

1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

Projectcode Onroerend Erfgoed	2023G232 (bureauonderzoek; ID: 29138) 2025G184 (Proefsleuvenonderzoek)
Erkend archeoloog	Terra Engineering & Consultancy nv (OE/ERK/Archeoloog/2020/00014) Ward Decramer (OE/ERK/Archeoloog/2019/00023) Alexander Doucet (OE/ERK/Archeoloog/2020/00003)
Locatie	Provincie: Oost-Vlaanderen Gemeente: Gent Adres: Blekerijstraat
Kadastrale gegevens	Gent, afdeling 1, sectie A, percelen 2901N2; 2901C3.
Bounding Box	Punt 1: X = 105388, Y = 194535 Punt 2: X = 105412, Y = 194572
Oppervlakte projectgebied (buiten een archeologische zone)	602 m ²
Einddatum bureauonderzoek	19 september 2025
Relevante termen¹	Oost-Vlaanderen; Leie en Schelde; natte gronden; puinpakketten
Bebouwde zones:	Het projectgebied is bijna volledig bebouwd met een woonhuis, de oude kopergieterij en de loods van de kopergieterij. Er is slechts een kleine tuinzone is het zuidoosten aanwezig. De gebouwen zijn niet onderkelderde.

¹ <https://thesaurus.onroenderfgoed.be>

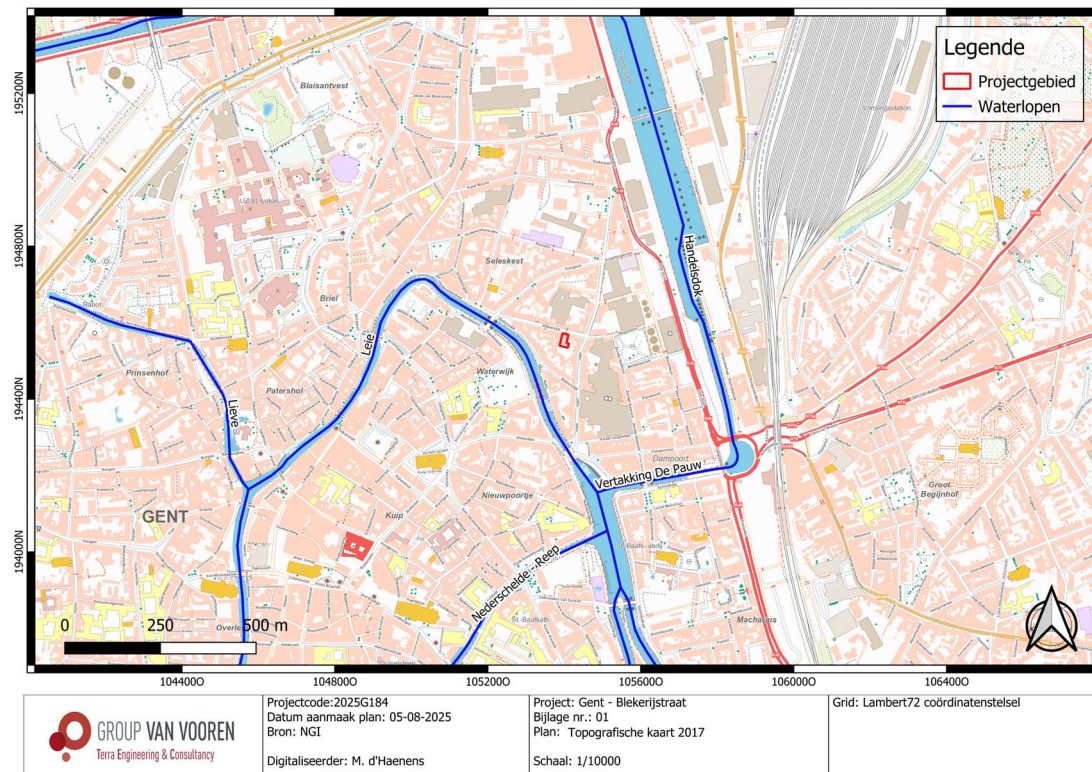


Fig. 3.1: Topografische kaart (2017) met situering van het projectgebied (© NGI).

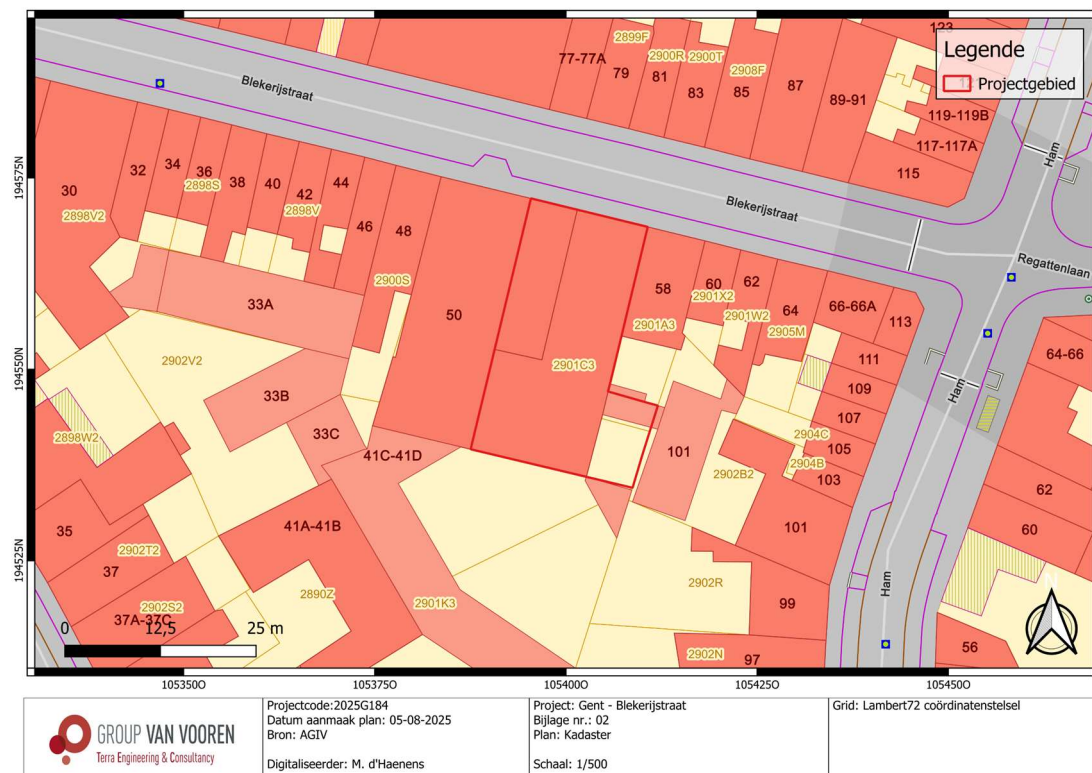


Fig. 3.2: Kadasterplan met situering van het projectgebied (© AGIV).



Fig. 3.3: Meest recente luchtfoto (2024) met situering van het projectgebied (@ AGIV).

2 Gemotiveerd advies

Het project betreft de bouw van twee bouwblokken na het afbreken van de bestaande structuren binnen het vergunningsgebied. Er worden kelders toegevoegd aan de nieuwe bebouwing en er worden nieuwe rioleringen gelegd binnen het bestaande tracé. Tot slot wordt er een terras aangelegd binnen de bestaande tuinzone. Een meer gedetailleerde beschrijving van de geplande werken is terug te vinden in het Verslag van Resultaten. De oorspronkelijke plannen worden in bijlage toegevoegd.

Het projectgebied bevindt zich ten noordoosten van de historische stadskern van de stad Gent, ter hoogte van het gehucht Seleskest. Op 80 m ten westen van het terrein is de Leie. De historische kern van Gent is gesitueerd op beide oevers van de Leie en de Schelde en hun samenvloeiing ter hoogte van de vroegere Sint-Baafsabdij. De alluviale vlakte gevormd door de Schelde en Leie bevindt zich op een hoogte van 4 tot 6 m TAW. De valleivlakte van de rivieren is omzoomd door zandruggen. Het projectgebied ligt in een lager gelegen gebied. Binnen het projectgebied zijn geen opmerkelijke hoogteverschillen waarneembaar.

Tot op heden zijn in het projectgebied geen archeologische onderzoeken uitgevoerd; wel zijn er vindplaatsen en CAI-locaties in de omgeving van het plangebied gekend. Ten zuiden van de Leie, ter hoogte van de historische bebouwing, worden voornamelijk historische waarden aangetroffen die verband houden met de Late Middeleeuwen, Nieuwe Tijd en Nieuwste Tijd. De historische kaarten toonde aan dat het gebied ter hoogte van het plangebied tot aan de 19^{de} eeuw voornamelijk gebruikt werd als weide met grachtssystemen. Die werden aangelegd omwille van de natte/moerassige terreinen.

In het bureauonderzoek² wordt uitgegaan van een stadscontext zonder een complexe verticale stratigrafie. “Het gebied is historisch gezien gelegen in een overstromingsgevoelig en drassig gebied, wat de aantrekkingskracht ervan niet bijzonder hoog maakte voor bewoning. Historische kaarten uit de 17^{de} en 18^{de} eeuw laten zien dat het terrein gedurende een langere periode als weiland met verschillende grachtssystemen werd gebruikt. Zo geldt er omwille van toponiemen als ‘Blekerijstraat’ en ‘Blekersdijk’ een specifieke verwachting voor waarden die te linken zijn aan bleekweides of andere ambachtelijke activiteiten. Voor bleekweides wordt hierbij specifiek gedacht aan grote paalkuilen op een rij.”

Verder blijkt uit archeologische vooronderzoeken met ingreep in de bodem in de omgeving dat er ophogingspakketten aanwezig zijn die vermoedelijk dateren uit de 19^{de} eeuw. Het aanbrengen van deze pakketten ging in verschillende gevallen gepaard met een verstoring van het oorspronkelijke bodemarchief. De gronden waren wellicht te nat en drassig om te bebouwen, waardoor de ophogingspakketten nodig waren om te draineren en stabiliseren. Voor het projectgebied kan een gelijkaardige situatie verwacht worden.

Alle verzamelde historische, aardkundige en archeologische data wijzen erop dat de afwezigheid van archeologische waarden van de Metaaltijden tot de Nieuwste Tijd niet met zekerheid gesteld kan worden. Indien er op het terrein ook ophogingspakketten aanwezig zijn, kunnen deze nog steeds voor een afdekking en conservering van het onderliggend bodemarchief gezorgd hebben. Hierbij dient rekening gehouden worden met grondsporen(sites) uit de pre-stedelijke fase en de pre-19^{de}-eeuwse stadsuitbreiding. Vooral artisanale en ambachtelijke activiteiten en sporen te linken aan bleekweides dienen hierbij in acht genomen te worden. Voor de post-19^{de}-eeuwse periode wordt rekening gehouden met industrieel erfgoed dat te linken is aan de kopergietery. Voor beide fases geldt er een aanwezigheidsverwachting en een goed conservatiepotentieel, waardoor een vervolgonderzoek wordt geadviseerd met een oppervlakte van 565 m². Dit doordat de zuidelijk gelegen tuinzone, voorgevel en interne structuur aan de straatkant van het magazijn van de Kopergietery behouden zal blijven.

Door middel van twee proefputten werd zo een oppervlakte van 37 m² onderzocht. De totale terreinoppervlakte kon niet volledig onderzocht worden omwille van een boom in het zuidoosten die behouden blijft (27 m²) en door de aanwezigheid van een riolering, nutsleidingen en een septische put in het noorden (81 m²). Het onderzoeksgebied komt zo neer op 494 m². Dit resulteert in een dekkingspercentage van 7,48 %.

Aangezien het een stadscontext betreft bestaande uit verscheidene ophogingspakketten, bieden de aangelegde werkputten en profielen voldoende informatie om een oordeelkundige uitspraak te kunnen doen inzake de afwezigheid van relevante archeologische waarden en het kennis- en datapotentieel binnen de contouren van het projectgebied tot aan de verstoringsdiepte met een buffer van 40 cm. De aanleg van de profielen biedt verder ook de mogelijkheid om een uitspraak te doen over de verticale stratigrafie en de verschillende ophogingslagen. De kenniswinst uit deze verticale stratigrafie is representatief voor het onderzoek.

Tijdens de aanleg van de proefputten kon de verticale stratigrafie van het terrein bestudeerd worden. Dit kon slechts gebeuren tot de verstoringsdiepte met een buffer. Door de instabiliteit van de putwanden en het instorten ervan bij werkput 1 en door de wateroverlast in werkput 2, werd besloten om niet dieper aan te leggen. Dit betekent dat het eerste ongeschonden natuurlijke niveau niet kon worden bereikt. Het terrein bestaat uit vergraven gronden bovenop puinpakketten. Hieronder bevond zich een blauw-grijze

² Fenucci et al. 2024.

kleiige antropogene horizont. Er werden geen artefacten in dit horizont aangetroffen die een duidelijkere datering kunnen geven. Er werd aangelegd op ca. 4 m-mv; 3,16 m TAW.

Er werden geen relevante archeologische sporen vastgesteld. Er werden echter wel puinpakketten met archeologische waarde aangetroffen. Deze pakketten vallen op te delen in drie lagen. Er werden geen bodemsporen of structuren vastgesteld die wijzen op een *in situ* bewaring van een archeologische site. De vastgestelde lagen dragen wel bij aan inzicht inzake de stedelijke ontwikkeling en de evolutie van het stadsweefsel van Gent in de laatste eeuwen.

Puinpakket één (Horizont 1, HTM) bestaat uit een opbouw van verschillende lagen lemig zand. Deze lagen bestaan uit een recente ophogingspakketten. In de eerste plaats werd er een droog pakket gemengd met grote tot zeer grote baksteenfragmenten aangetroffen. Dit pakket werd gevolgd door zwarte lagen lemig zand met kiezels, glas, dakpannen en steenkool. Tussenin de lagen kon een pakket geel zand aangetroffen worden. In het puinpakket kon geen aardewerk gevonden worden, maar de datering van het volledige pakket valt door de andere inclusies te plaatsen in de Nieuwste tot Eigen Tijd.

Puinpakket twee (Horizont 2, HTM) bestaat uit een opbouw van verschillende lagen vette klei. Deze lagen variëren in kleur tussen donkerblauw tot grijsblauw. De lagen bezaten stukken baksteen, maar ook aardewerk. Het aardewerk omvatte voornamelijk industrieel wit aardewerk toe te schrijven aan de 19^{de} eeuw, maar ook roodbakkend en witbakkend aardewerk uit de Post-Middeleeuwse periode die als bijmenging beschouwd worden. De types aardewerk kwamen niet gesorteerd of binnen een stratigrafische superpositie van elkaar voor binnen de lagenopbouw in het pakket, maar volledig gemengd. Dit doet de indruk ontstaan dat het pakket een vermenging is van een ouder puinpakket met een nieuwe ophoging om de stabiliteit van de gronden te waarborgen en de natte omstandigheden te verbeteren. Dit gebeurde mogelijk om de gronden op te hogen, draineren en geschikt te maken voor woningbouw als uitbreidingsgebied bij de stad in het laatste kwart van de 19^{de} eeuw. Deze uitbreiding in woningbouw valt duidelijk op te merken op de topografische kaarten van 1873 en 1904.

Pakket drie (Horizont 3, HTM) bestaat uit een vette, blauw-grijze klei. In deze laag konden houtskoolfragmenten aangetroffen worden. Er bevonden zich in deze laag geen fragmenten aardewerk die voor een datering konden zorgen. De samenstelling van deze laag was vaster dan de bovenliggende lagen en kon waargenomen worden over een dikte van 80 cm voor de putwand instortte.

Uit het archeologische vooronderzoeken met ingreep in de bodem blijkt echter dat er wel degelijk sprake is van een complexe verticale stratigrafie met meerdere van elkaar te onderscheiden ophogings- en/of dempingspakketten. Die pakketten tonen aan dat in de 19^{de} eeuw heel wat ondernomen en moeite gedaan werd om deze stadsomgeving geschikt te maken om te bebouwen en op te nemen in het stedelijk weefsel. Historisch is hier de plattelandsvlucht en de sterke industriële ontwikkeling van Gent aan te koppelen, waarbij een grote nood aan huisvesting nodig was voor arbeiders en hun gezinnen.

Het aanbrengen van deze pakketten ging in verschillende gevallen gepaard met een verstoring van het oorspronkelijke bodemarchief. De gronden waren wellicht te nat en drassig om te bebouwen, waardoor de ophogingspakketten nodig waren om te draineren en stabiliseren. Voor het projectgebied kan een gelijkaardige situatie verwacht worden, hoewel er geen uitspraken kunnen gedaan worden over verstoringen. In het huidig proefputtenonderzoek werd de natuurlijke ondergrond immers niet aangesneden.

Alle verzamelde data en vaststellingen tijdens het proefsleuvenonderzoek leiden tot de conclusie dat de toekomstige werkzaamheden geen bedreiging vormen voor het onderliggend bodemarchief. Er werden louter ophogingspakketten aangetroffen die te linken zijn aan de drassige en overstromingsgevoelige ondergrond die men toch probeerde in gebruik te nemen. De vastgestelde stratigrafie geeft inzicht in de uitbreiding van het stadsweefsel in de 19^{de} eeuw, waarbij de sterke industriële ontwikkeling voor een plattelandsvlucht zorgde en de nood aan woonvesting van arbeiders en hun gezinnen noodzakelijk maakten. Die ophogingspakketten reiken dieper dan de toekomstige verstoringdieptes van de geplande ontwikkeling. Kostenbaat is verder onderzoek noch nuttig, noch noodzakelijk.

Het terrein kan vrijgegeven worden zonder vervolgonderzoek of zonder bijkomende maatregelen ter bescherming van eventueel relevante erfgoed.

Dit ontslaat de aannemer/bouwheer echter niet van zijn verplichtingen.

De aannemer/uitvoerder van de werken is gehouden aan de meldingsplicht van archeologische vondsten. Deze melding van archeologische toevalsvondsten is wettelijk verplicht. De context zit vervat in [artikel 5.1.4](#) van het [Onroenderfgoeddecreet van 12 juli 2013](#).

De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

3 Programma van maatregelen

Vermits een archeologische opgraving niet noodzakelijk is voor het betreffende terrein, dient er geen programma van maatregelen opgesteld te worden.

Ondertekening

TEC nv staat voor een kwaliteitsvolle aflevering van haar resultaten en onderzoeken, onder de voorwaarden zoals overeengekomen met de opdrachtgever. Aangezien TEC nv de informatie, aangeleverd door de opdrachtgever of derden, niet onafhankelijk kan verifiëren dragen deze informatie-leveranciers de verantwoordelijkheid voor de accuraatheid en de volledigheid van hun informatie.

Dit verslag mag niet gereproduceerd worden, behalve in volledige vorm, zonder schriftelijke toestemming van de auteur.

Dit verslag mag niet vertaald worden, behalve door of in opdracht van Terra Engineering & Consultancy nv.

Voor verdere inlichtingen over voorliggend rapport kunt u contact opnemen met ons kantoor.

Sint-Truiden, 19 september 2025.

Hoedanigheid	Naam	Handtekening
Auteur + Erkend archeoloog	Alexander Doucet	#SIGN_ADO
Nagelezen en goedgekeurd door + Erkend archeoloog	Ward Decramer	#SIGN_WDC
Teamleader Sint-Truiden	Maarten Dingenen	#SIGN_MDI
Naam van de operationeel verantwoordelijke TEC nv	Stijn Minne	#SIGN_SMI
Naam van de persoon die TEC nv rechtsgeldig kan vertegenwoordigen tegenover derden	Kristof Van Vooren vv LRJ Van Vooren Gedelegeerd Bestuurder	#SIGN_KVV